EUROPSKA
KOMISIJA

Bruxelles, 26.5.2025.
COM(2025) 252 final

2025/0125 (NLE)

Prijedlog

ODLUKE VIJEĆA

o utvrđivanju stajališta koje sudionice Sporazuma o službeno podupiranim izvoznim kreditima trebaju zauzeti u ime Unije u pisanom postupku u pogledu pojedinačnog posebnog dogovora kako bi se Ukrajini osigurala prihvatljivost za vezanu pomoć

OBRAZLOŽENJE

1. PREDMET PRIJEDLOGA

Ovaj se prijedlog odnosi na odluku Vijeća kojom se utvrđuje stajalište koje Komisija treba zauzeti u ime Unije u pisanom postupku sudionica Sporazuma o službeno podupiranim izvoznim kreditima („Sporazum”). Svrha pisanog postupka je postići dogovor o pojedinačnom posebnom dogovoru kako bi se Ukrajini osigurala prihvatljivost za vezanu pomoć.

2. KONTEKST PRIJEDLOGA

2.1. Sporazum o službeno podupiranim izvoznim kreditima

Sporazum je džentlmenski dogovor koji osigurava okvir za pravilnu upotrebu službeno podupiranih izvoznih kredita i vezane pomoći. U praksi to znači da se njime utvrđuju pravila kojima se nastoji spriječiti subvencioniranje i narušavanje trgovine povezano sa službeno podupiranim izvoznim kreditima. To uključuje odredbe koje obuhvaćaju vezanu pomoć, odnosno pomoć koja je, *de iure* ili *de facto*, povezana s nabavom robe i/ili usluga iz zemlje donatorice i/ili ograničenog broja zemalja. Sporazum je stupio na snagu u travnju 1978. na neodređeno vrijeme i nije akt OECD-a, iako ima administrativnu podršku tajništva OECD-a[1]. Sporazum se redovito ažurira kako bi se uzele u obzir promjene na tržištima i u području politike koje utječu na odobravanje službeno podupiranih izvoznih kredita.

Sporazum je prenesen u pravo Unije Uredbom (EU) br. 1233/2011 Europskog parlamenta i Vijeća[2] te je time postao pravno obvezujući u EU-u. Revizije uvjeta Sporazuma ugrađuju se u pravo EU-a delegiranim aktima donesenima na temelju članka 2. te uredbe.

2.2. Sudionice Sporazuma o službeno podupiranim izvoznim kreditima

Europska komisija zastupa Uniju na sastancima sudionica Sporazuma te u pisanim postupcima kojima sudionice Sporazuma donose odluke. Odluke o svim izmjenama Sporazuma donose se konsenzusom. Stajalište Unije donosi Vijeće, a države članice o njemu raspravljaju u okviru radne skupine Vijeća za izvozne kredite[3].

2.3. Pojedinačni posebni dogovor

Pojedinačni posebni dogovor je instrument Sporazuma koji omogućuje sudionicama da u iznimnim slučajevima odstupe od njegovih odredaba za određenu transakciju ili privremeno za neodređen broj transakcija. Postupci za postizanje pojedinačnih posebnih dogovora utvrđeni su u člancima od 54. do 59. Sporazuma.

U članku 59. Sporazuma navodi se da je „pojedinačni posebni dogovor valjan tijekom dvije godine od datuma stupanja na snagu”. Ako su sudionicama potrebna dulja privremena izuzeća od odredaba Sporazuma, one se dogovaraju oko nekoliko pojedinačnih posebnih dogovora.

2.4. Predviđeni akt Europske unije

U članku 32. točki a) Sporazuma navodi se: „Zemljama čiji je BND po glavi stanovnika, prema podacima Svjetske banke, iznad gornje granice za zemlje nižeg srednjeg dohotka, ne

---

1 Kako je utvrđeno u članku 5. Konvencije OECD-a.

2 Uredba (EU) br. 1233/2011 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. studenog 2011. o primjeni određenih smjernica u području službeno podupiranih izvoznih kredita i o stavljanju izvan snage odluka Vijeća 2001/76/EZ i 2001/77/EZ (SL L 326, 8.12.2011., str. 45.).

3 Odluka Vijeća o osnivanju Skupine za koordinaciju politike u području osiguranja kredita, kreditnih jamstava i financijskih kredita (SL 66, 27.10.1960., str. 1339.).

odobrava se vezana pomoć. Svjetska banka ponovno izračunava ovaj prag na godišnjoj razini. Zemlja će promijeniti kategoriju tek nakon što njezina kategorija prema Svjetskoj banci ostane nepromijenjena dvije godine zaredom." U lipnju 2024. Svjetska banka prvi je put svrstala Ukrajinu u kategoriju zemalja s višim srednjim dohotkom. Ako Svjetska banka to ponovi u sljedećem razvrstavanju zemalja (predviđeno za lipanj 2025.), Ukrajina više neće ispunjavati uvjete za primanje vezane pomoći.

Iako je kriza uzrokovana ruskom ratnom agresijom protiv Ukrajine znatno naštetila ukrajinskom gospodarstvu, dogodio se realni rast potaknut aktivnostima građevinskog sektora (24,6 %), koje su odraz znatnog povećanja izdataka za ulaganja (52,9 %) u obnovu Ukrajine od posljedica uništavanja koje je još u tijeku. Nadalje, kontinuirani pad broja stanovnika za više od 15 % znatno utječe na povećanje BND-a po glavi stanovnika.

U kontekstu ruske ratne agresije protiv Ukrajine nekoliko država članica EU-a već je upotrijebilo vezanu pomoć za potporu Ukrajini ili to namjerava učiniti u bliskoj budućnosti (u predviđenom razdoblju od naredne četiri godine).

Budući da promjena kategorije nije izravno povezana sa stvarnim znatnim rastom ukrajinskog gospodarstva, a stanje u Ukrajini i dalje je kritično, ključno je da EU i druge sudionice zadrže mogućnost upotrebe svih potrebnih alata. Stoga je razborito predložiti i dogovoriti se oko pojedinačnog posebnog dogovora, među ostalim i zato što je takva situacija predviđena u Sporazumu.

3. STAJALIŠTE KOJE TREBA ZAUZETI U IME UNIJE

Europska unija trebala bi podržati pojedinačne posebne dogovore na temelju članaka od 54. do 59. Sporazuma kako bi se Ukrajini osigurala prihvatljivost za vezanu pomoć tijekom naredne četiri godine, bez obzira na kategoriju u koju je Svjetska banka svrsta.

4. PRAVNA OSNOVA

4.1. Postupovna pravna osnova

4.1.1. Načela

Člankom 218. stavkom 9. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (UFEU) predviđeno je donošenje odluka kojima se utvrđuju „stajališta koja u ime Unije treba donijeti tijelo osnovano na temelju sporazuma kada je to tijelo pozvano donositi akte koji proizvode pravne učinke, uz iznimku akata kojima se dopunjuje ili mijenja institucionalni okvir sporazuma".

Pojam „akti koji proizvode pravne učinke" obuhvaća akte koji proizvode pravne učinke na temelju pravila međunarodnog prava kojima se uređuje predmetno tijelo. Obuhvaća i instrumente koji nemaju obvezujući učinak na temelju međunarodnog prava, ali postoji mogućnost da „presudno utječu na sadržaj propisa koje donese zakonodavac Unije"[4].

4.1.2. Primjena na ovaj predmet

Pravila prihvaćenog pojedinačnog posebnog dogovora zamjenjuju pravila Sporazuma samo u slučaju transakcija ili okolnosti navedenih u pojedinačnom posebnom dogovoru. Pojedinačni posebni dogovori nisu obvezujući za druge sudionice Sporazuma, ali oni su za EU akti koji proizvode pravne učinke na temelju članka 1. Uredbe (EU) br. 1233/2011 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. studenog 2011. o primjeni određenih smjernica u području službeno podupiranih izvoznih kredita i o stavljanju izvan snage odluka Vijeća 2001/76/EZ i

[4] Presuda Suda od 7. listopada 2014., Njemačka protiv Vijeća, C-399/12, ECLI:EU:C:2014:2258, točke od 61. do 64.

2001/77/EZ, u kojem se navodi sljedeće: „Smjernice navedene u Sporazumu o službeno podupiranim izvoznim kreditima (‚Sporazum') primjenjuju se u Uniji. Tekst Sporazuma priložen je ovoj Uredbi." Budući da sudionice postižu pojedinačne posebne dogovore prema postupku iz članaka od 54. do 59. Sporazuma koji uključuje Tajništvo OECD-a za izvozne kredite, ti dogovori su ujedno akti koje donosi međunarodno tijelo u smislu članka 218. stavka 9. UFEU-a. Stoga je postupovna pravna osnova za predloženu odluku članak 218. stavak 9. UFEU-a.

4.2. Materijalna pravna osnova

4.2.1. Načela

Materijalna pravna osnova za odluku na temelju članka 218. stavka 9. UFEU-a prije svega ovisi o cilju i sadržaju predviđenog akta o kojem se zauzima stajalište u ime Unije.

4.2.2. Primjena na ovaj predmet

Cilj i sadržaj predviđenog akta odnose se na izvozne kredite, što je u području primjene zajedničke trgovinske politike. Stoga je materijalna pravna osnova za predloženu odluku članak 207. UFEU-a.

4.3. Zaključak

Pravna osnova predložene odluke trebao bi biti članak 207. stavak 4. prvi podstavak UFEU-a u vezi s člankom 218. stavkom 9. UFEU-a.

5. OBJAVA PREDVIĐENOG AKTA

Budući da će se pojedinačnim posebnim dogovorom sudionicama omogućiti primjena odstupanja predviđenog u Sporazumu o službeno podupiranim izvoznim kreditima iz Priloga II. Uredbi (EU) br. 1233/2011, primjereno ga je nakon prihvaćanja objaviti u Službenom listu Europske unije.

2025/0125 (NLE)

Prijedlog

ODLUKE VIJEĆA

o utvrđivanju stajališta koje sudionice Sporazuma o službeno podupiranim izvoznim kreditima trebaju zauzeti u ime Unije u pisanom postupku u pogledu pojedinačnog posebnog dogovora kako bi se Ukrajini osigurala prihvatljivost za vezanu pomoć

VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 207. stavak 4. prvi podstavak u vezi s člankom 218. stavkom 9.,

uzimajući u obzir prijedlog Europske komisije,

budući da:

(1) Europska zajednica sklopila je 1978. Sporazum o službeno podupiranim izvoznim kreditima („Sporazum”) kao džentlmenski dogovor u okviru OECD-a.

(2) Smjernice navedene u Sporazumu prenesene su u nacionalna zakonodavstva te su stoga postale pravno obvezujuće u Uniji na temelju Uredbe (EU) br. 1233/2011 Europskog parlamenta i Vijeća[5].

(3) U članku 35. Sporazuma predviđa se mogućnost da sudionica predloži pojedinačni posebni dogovor za proširenje pravila o prihvatljivosti zemlje. U članku 55. opisan je poseban postupak za donošenje pisanim postupkom sudionica.

(4) U skladu s nepokolebljivom predanosti Unije pružanju potpore Ukrajini i njezinu narodu dok god je to potrebno, u interesu je Unije nastaviti dodjeljivati vezanu pomoć Ukrajini.

(5) U Sporazumu se navodi da su pojedinačni posebni dogovori valjani tijekom dvije godine. Međutim, izvanredna potpora Ukrajini možda će biti potrebna dulje kako bi se mogla pružati kontinuirana podrška. U interesu je Unije da se u bliskoj budućnosti može dogovoriti oko nekoliko pojedinačnih posebnih dogovora.

(6) Primjereno je utvrditi stajalište koje treba zauzeti u ime Unije jer će predviđena odluka sudionica Sporazuma biti obvezujuća za Uniju i moći će presudno utjecati na sadržaj zakonodavstva Unije na temelju članka 2. Uredbe (EU) br. 1233/2011,

DONIJELO JE OVU ODLUKU:

Članak 1.

Stajalište koje treba zauzeti u ime Unije u kontekstu Sporazuma o službeno podupiranim izvoznim kreditima jest da se prihvati prijedlog pojedinačnog posebnog dogovora kako bi se Ukrajini osigurala prihvatljivost za vezanu pomoć koji je u skladu s prilogom ovoj Odluci.

[5] Uredba (EU) br. 1233/2011 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. studenog 2011. o primjeni određenih smjernica u području službeno podupiranih izvoznih kredita i o stavljanju izvan snage odluka Vijeća 2001/76/EZ i 2001/77/EZ (SL L 326, 8.12.2011., str. 45.) („Uredba (EU) br. 1233/2011”).

Članak 2.

1. Stajalište koje treba zauzeti u ime Unije u kontekstu Sporazuma o službeno podupiranim izvoznim kreditima u pogledu produljenja pojedinačnog posebnog dogovora za dvije godine bit će u skladu s prilogom ovoj Odluci.

2. U tu svrhu Komisija dostavlja Vijeću pisani dokument u kojem se navode pojedinosti o predviđenom produljenju. Pisani dokument dostavlja se Vijeću dovoljno unaprijed radi rasprave i potvrđivanja pojedinosti stajališta koje treba izraziti u ime Unije kako bi se stajalište utvrdilo na vrijeme za relevantni sastanak Posebnog odbora ili, ovisno o slučaju, za kraj pisanog postupka Posebnog odbora u okviru kojeg Posebni odbor odlučuje o prilagodbi standardnih obrazaca.

Članak 3.

Ova Odluka stupa na snagu na dan donošenja.

Sastavljeno u Bruxellesu,

Za Vijeće
Predsjednik